

[Basel], [vor 1. März 1550]

An Johann Jakob Fugger

Druck: Demosthenes, Basel 1550, IV, Sp. 401-404; Demosthenes, Basel 1555, I, S. 342-347; Demosthenis specimen, Basel 1569, S. 238-243; Demosthenes, Basel 1572, VI, S. 3f.

AD DOMINVM IOANNEM IACOBVM FVG-
GERVM, ETC. IN GNOMOLOGIAE ET ANNOTA-
tionum specimen, Hieronymi Vuolfij Praefatio.

Quum sententias ex Isocrate collectas, praeter expectationem meam, eruditis non ingratas accidisse intellexissem: statueram eandem in toto Demosthene explicando rationem sequi: neque latinas duntaxat afferre, sed graecas etiam, ubi res facultatem haberet, ascribere. Quod quum per ocium in praesentia praestare non liceat: ea solum in hoc tempore uisum est edere, quae ex prima Olynthiaca deprompsi atque annotau. Quae si acerrimo iudicio tuo, Ioannes Iacobe, uir praestantiss[ime] non improbabuntur, et si quando his aerumnis, quibus iamdiu conflictatus sum, liberabor: ea quae restant, in adolescentiae gratiam pari diligentia persequar. Quanquam, si studium non desit, facile quiuis demonstratam à me uiam, aut si qua est (ut fortassis est) breuiorem et meliorem suo Marte ingredietur: quod genus sit, si quis ad certa quaedam capita uir tutum et uitiorum (quod ut laboriosius, ita etiam artificiosius, et ad uitandam superuacaneam earundem rerum repetitionem et confusionem, aptius fuerit) omnia reuocarit, et locos communes, quos uocant, instruxerit. Nam simplex ille insignium sententiarum delectus, qualem olim, quum Demosthenem primùm legerem, ad eas inter deambulandum meditandas, et edificendas mea causa potissimūm confectum habeo: diligentiae cuiusdam potius est, eiusqüe nec iniucundae, nec inutilis, quām alicuius artificij singularis, aut ingenij. In hoc autem opere plus fuisse cogitationis suscipiendum, saepe ad ueterum, saepe ad nostrorum temporum historias respiciendum, saepe ὑπόθεσιν ad θέσιν transferendam: attentus lector facile deprehendet. Quo facilius autem quiuis meum hoc institutum, si placuisset, imitaretur: ea graeca uerba, quae mihi sententias pepererunt, apposui: neque alienum huic operi putassem, addere alicubi αἰτιολογίας, exempla, et similes aliorum sententias, quod paruo sanè labore mihi constitisset: nisi modus uideretur adhibendus, et cauendum lectoris fastidium, cum alioqui minutissima quaeque scrupulosius etiam quām oportuerit fortasse, sim persecutus. Quanquam, qui cogitabit, Demosthenem plus habere in recessu, quām prima fronte promittat: is negligentem diligentissimi scriptoris lectionem uitiosissimam esse putabit. Et si plura praetermissee nos, quam obseruasse credet, id uoluntate mea non esse commissum sciat: si quidem huius operis initio, μικρολογίας quam ἀμελείας nomine malui reprehendi: praesertim, cum hic, contrà quam alibi solet, in progressu minuatur labor, ijsdem et uerbis et sententijs subinde recurrentib[us] ac uelut in orbem redeuntibus: quae repete superuacaneum fuerit, nisi uel elegantia dictionis, uel alia quaepiam causa ita faciendum esse suadeat. Quod idem et de Annotationib[us] intelligendum est: quarum initio quaedam inserui propter commonefaciendos et excitandos rudiores: quae nec ad eruditos ullo modo uolui pertinere, nec in caeteris eandem sequi rationem constitui. Nec enim eos docendos mihi sumo, qui alias docere possunt: neque ijs inculcandis, quae cuiuis in promptu mediocriter eruditio esse possunt, ocio abuti uolui: sed eos in primo limine admonere uisum est, qui cum discendi cupidi sint, neminem habent à quo erudiantur. Ac magna quidem ipse quoque laboris parte leuatus uideri possim ab Vlpiano et Libanio: quorum hic argumenta omnium, ille quarundam orationum, earumqüe ferè principium inter caeteras, enarrationes scripsit: autor uterque non parui nominis. Iam Vilhelmi Budaei, doctissimi uiri,

Graecae linguae commentarij in hoc uelut ex professo conscripti uidentur, ut sine ullo commentario, suo Marte quilibet in Graecis autorib[us] libere uersari posset, hoc praesertim literatissimo seculo, quo Graecae literae passim docentur. Verùm si speciosis titulis sepositis, et praesumptis opinionibus repudiatis, res ipsa spectetur: sudandum ei nihilominus esse apparebit, qui Demosthenem uelit nedum explicare diligenter, sed uerè duntaxat intelligere. Nam Libanius breuitati, ut suscepti operis ratio postulabat, dum studet, causarumqüe tantùm summas attingit: neque partes orationis, neque seriem argumentorum, neque ferè quicquam aliud, quod intelligendis orationib[us] seruiret, exposuit. Vlpianus, siue temporum uitio, siue incuria et petulantia librariorum, et mutilatus, et uehementer deprauatus ad nos peruenit. Qui tametsi haud dubiè de nostro Demosthene est bene meritus, multaqüe illustrauit, quae sine eo tenebris essent obruta: saepe tamen (si uerum fateri libeat) plus habet inanum uerborum (id quod nescio quomodo quasi peculiare uitium est Graecorum interpretum) quam utilium rerum: et in artificio explicando ita non rarò scrupulosus, ita intricatus, ita obscurus est, ut non ipse Demosthenes magis commentarium requirere uideatur. Quae quum ita essent, atque ego reputarem, quibus mihi laboribus, quibus uigilijs post lectos non modo Badaei commentarios, sed post Harpocrationem etiam, et Hesychium, et Pollucem, et Suidam, et Phauorinum, et alios eius generis autores euolutos, Demosthenis interpretatio constitisset: cum quorundam conuersiones in publicum editas inspexisse: cum, quo pacto diuersis in locis quosdam graeca docentes audiuissem, recordarer: operaeprecium facturum me putabam, si pro tenuitate in genij mei, et quantulocunque in Graecis literis usu, lucis aliquid afferre locis obscurioribus, et studiosae iuuentutis siue laborem leuare, siue diligentiam excitare, et occupati lectoris commodis consulere, nec Demosthenem solum, sed Libanium etiam et Vlpianum eadē opera declarare, et mendas codicum uel indicare, uel tollere, sicubi et fieri à me posse, et opus esse uideretur, studuisse. Neque enim cuius statim in promptu ea fore putabam, quae me diligenter cogitantem, aliquamdiu torsissent. Itaque in animo erat, hortante praesertim quodam doctissimo uiro, quamprimum hoc Opus absoluere, ut cum editione latini Demosthenis et Vlpiani commentarijs coniungeretur. Sed quum animaduerterem plus in eo esse difficultatis, quam ut sine multa lectione optimorum utriusque linguae scriptorum (ad quos per annos iam complures, in hunc usque diem docendi scribendiqüe molestijs accupato, uix respicere mihi, nedum incredibilem legendi et relegandi ardorem restinguere licuit) quicquam aliquo nomine dignum conscribi posset, ocium autem et tempus ad eam rem deesset: unà cum perficiendi spe, abieci etiam faciendi uoluntatem. Specimen tamen hoc qualecunque nunc libuit emittere. quod si tuum, uir praestantiss[ime] suffragium tulisse, et non ingratum esse studiosis intellectuero, fortasse posthac aliquid amplius et eruditius conabor, nisi fortuna et ualetudo studium meum interruperit: atque operam dabo, ut et controuersa uel rationibus, uel autoritate, uel exemplis confirmem: et neque necessaria transsiluisse, neque superuacanea inseruisse uidear. Sed iam praeftationum satis, μὴ τούπισαγμα μεῖζον ἡμῖν γένοιτο τοῦ θυλάκου.